

ТАҚРИЗ
ба автореферати диссертатсияи Худоёрова Нигина Зардовна
дар мавзуи “Фразеологияи забони наасри Ӯрун Кӯҳзод” барои дарёфти
дараҷаи илмии номзади илмҳои филология аз рӯйи ихтисоси 10.02.01 –
Забони тоҷикӣ

Забони тоҷикӣ яке аз забонҳои бою ганӣ маҳсуб ёфта, барои ҳифозати таърих, фарҳанг, санъат ва анъанаҳои миллати тоҷик шароити мусоидро фароҳам меорад.

Бойгарии ҳар як забонро маҳз таркиби луғавии бой ва қабатҳои услубии он ташкил медиҳад. Пӯшида нест, ки таркиби луғавии забон дар ҳама давру замон аз ҳисоби шеваю лаҳҷаҳо такмил меёбад. Забони тоҷикӣ низ аз ҷумлаи он забонҳоест, ки аз ҳисоби шева ва лаҳҷаҳои маҳаллӣ ба таври густурда баҳра бурдааст. Ибораҳои фразеологӣ дар баробари қалимаҳои шевагию лаҳҷавӣ дар ташаккулу, инкишофи забони тоҷикӣ саҳми арзанда доранд.

Аз мутолиаи автореферати диссертатсия бармеояд, ки он аз муқаддима, ду боб, шаш фасл, чор зерфасл, хулоса ва феҳристи адабиёти илмӣ ва бадӣ иборат аст.

Қисмати муқаддимаи диссертатсияи илмӣ мувофиқи талаботи ин намуди корҳои илмӣ таҳия гардида, дар он муаллиф аз мубрамии интихоби мавзуъ, дараҷаи таҳқиқи он, мақсаду вазифаҳои пажуҳиш, бозёфтҳои илмӣ, метод ва методологияи тадқиқоти илмӣ, арзишҳои амалию назарии диссертатсия ва ҳамчунон, масъалаҳои меҳварӣ барои дифоъ маълумот додааст. Бояд зикр кард, ки тамоми қисматҳои муқаддимавии диссертатсия аз ҷиҳати масъалагузорӣ ва муаррифии онҳо дар доираи талаботи КОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳия гардида, мантиқан якдигарро тақвият мебахшанд.

Диссертатсия таҳқиқу пажуҳиши вижагиҳои фразеологияи забони наасри Ӯрун Кӯҳзодро фаро гирифта, муаллиф масоил ва мабоҳиси марбут ба мавзуъро дар ду боб тарҳрезӣ ва ҳар бобро ба фаслҳо дастабандӣ намудааст.

Боби аввали диссертатсия «Хусусиятҳои маъноиву соҳтории воҳидҳои фразеологии забони асарҳои Ӯрун Кӯҳзод» ном дошта, аз се фасл иборат мебошад. Дар ин боб диссертант дар хусуси нишонаҳои муҳимтарини воҳидҳои фразеологии осори нависанда, алomatҳои асосии воҳидҳои фразеологӣ, алomatҳои иловгӣ ё идиоматикии воҳидҳои фразеологӣ маълумот дода, гурӯҳҳои соҳтории воҳидҳои фразеологии забони асарҳои Ӯрун Кӯҳзод, таркибҳои фразеологии осори адиб

маълумот дода, вижагиҳо, хусусиятҳои фаркунанда, нишонаҳо, фарқ ва умумияти воҳидҳои фразеологии забони асарҳои адибро бо зарбулмасал ва мақолҳои но мавриди таҳлилу баррасии илмӣ қарор додааст. Аз таҳлилҳои дақиқу хулосаҳои эътимодноки диссертант дар боби якум бармеояд, ки ў зимни омӯзишу баррасии боби мазкур ба муваффақиятҳои баланди илмӣ ноил гаштааст.

Боби дуюми диссертатсия зери унвони «Хусусиятҳои услубии воҳидҳои фразеологии забони асарҳои Ӯрун Кӯҳзод» ном дошта, муҳаққик дар ин боб дар хусуси мавқеи воҳидҳои фразеологӣ дар забони асарҳои Ӯрун Кӯҳзод, категорияҳои маъноии воҳидҳои фразеологӣ дар забони нависанда, воҳидҳои фразеологии сермаъно дар насри адиб, муродифоти фразеологӣ ва мавқеи онҳо дар фасоҳати сухани нависанда маълумоти амиқу дақиқ дода, нақши воҳидҳои фразеологиро дар насри бадеии нависанда бо таҳлили мисолҳои барҷаста нишон додааст. Инчунин, диссертант дар ин боб воҳидҳои фразеологии осори бадеии нависандаро аз лиҳози тобишҳои маънӣ мавриди таҳлилу баррасӣ қарор додааст. Зикр кардан бамаврид аст, ки дар ин боб низ диссертант ба комёбиҳои илмӣ шарфёб шудааст.

Автореферати диссертатсияи мавриди назар аз чанд ҷиҳат ҷолиби таваҷҷуҳ буда, пеш аз ҳама, зимни таҳқиқу баррасии мавзуъ ва масъалаҳои асосӣ истиқлоли андеша ба мушоҳида мерасад. Натиҷаҳои асосӣ хулосаҳои таҳқиқ ва тавсияҳои муаллиф дар 8 мақолаи маҷаллаҳои илмии тақризшавандай Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон таҷассум ёфтаанд. Автореферати диссертатсия ва мақолаҳои нашркардаи Худоёрова Нигина Зардовна мазмуну муҳтавои асосии диссертатсияи ўро инъикос намудаанд.

Бандубаст ва муҳтавои автореферати мазкур ба талаботи фаннию соҳтории кунунӣ ҷавобгӯ буда, дар баробари дастовардҳои зиёд дар автореферат баъзе норасоиҳо низ ба мушоҳида мерасанд. Барои беҳбудии корҳои баъдии пажуҳишии довталаби дараҷаи илмӣ зикри чанд нуктаро зарур мешуморем:

1. Ба андешаи мо дар автореферати диссертатсия баъзан такори фикру андешаҳо ба мушоҳида мерасанд.
2. Дар автореферати диссертатсия баъзан ғалатҳои имлой ва услубӣ (саҳифаҳои 3, 4, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13) ба ҷашм мерасанд, ки рафъи онҳо хусни корро меафзояд.
3. Дар рақамгузорӣ асрҳо бо рақамҳои римӣ ифода меёбанд. Аммо дар автореферати диссертатсия (саҳифаҳои 6, 7) ин қоида риоя нашудааст.

Дар маҷмуъ, эродҳои зикршуда, асосан, ҷузъӣ ва ислоҳпазир буда, ҳангоми таҳия ва нашри монография ба назар гирифтани онҳо ба арзиш ва аҳаммияти илмию амалии кори таҳқиқии Ҳудоёрова Нигина Зардовна хусни аз ин ҳам бештар зам менамоянд.

Хулоса, автореферати диссертатсияи Ҳудоёрова Нигина Зардовна дар мавзуи “Фразеологияи забони насири Ӯрун Кӯҳзод” ба талаботи КОА назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон комилан ҷавобгӯ буда, муаллифи он барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои филология аз рӯйи ихтисоси 10.02.01 – Забони тоҷикӣ сазовор мебошад.

Номзади илми филология, муаллими

калони кафедраи забони тоҷикӣ

Донишгоҳи славянини Россия ва Тоҷикистон Амлоев А. Я.
2.03.2023.

Суроға: 734025 Ҷумҳурии Тоҷикистон,
шахри Душанбе, кӯчаи М. Турсунзода, 30.

Тел.: (+992) 917 58 77 78

E-mail: amloev@mail.ru

Имзои Амлоев Аминҷонро тасдик меқунам.
сардори кадри Донишгоҳи славянин
Россия ва Тоҷикистон

Раҳимов А. А.

Суроға: 734025 Ҷумҳурии Тоҷикистон,
шахри Душанбе, кӯчаи М. Турсунзода, 30.

Тел.: (+992 37) 221 35 50

E-mail: rtsu-1996@mail.ru

2.03.2023.